

ВИХОВАННЯ У МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ ЕМОЦІЙНО-ПОЗИТИВНОГО СТАВЛЕННЯ ДО ЗАНЯТЬ ФІЗИЧНОЮ КУЛЬТУРОЮ І СПОРТОМ

Ірина ДРОЗД

Міжнародний Університет "РЕГІ" ім. С. Дем'янчука

Актуальність. Останнім часом освітянські програми спрямовані на інтенсифікацію розвитку розумових здібностей і як, на нашу думку, суттєво ігнорується розвиток тіла дитини: недостатньо уваги приділяється моториці тіла, рівню сформованості функцій організму, контролю за рівнем рухової активності.

Молодший шкільний вік – це особливо чутливий період розвитку координації рухів. Тому значення рухової активності для нормального фізичного розвитку є особливо важливим [1]. Мабуть не існує жодного виду рухової діяльності дитини, в якому б просторові орієнтири не були важливою основою засвоєння знань і вміння розвитку мислення.

На початковому етапі виховання, після того, як дитина приходить до школи, рухова активність її суттєво падає у зв'язку з регламентованістю занять. І це є закономірним явищем педагогічного процесу. Перед школою постає одне з найважливіших завдань – не допустити різкого зниження рухової активності, що може призвести до різноманітних захворювань та порушень у фізичному розвитку. На своєму часу звертали увагу С. Лесгафт, М. Монтесорі, Я. Корчак, Б. Спок, К. Роджерс, відомі наші вчені і педагоги В. Кащенко, С. Русова та ін. Вони прийшли до висновку, що більшість хвороб і нездужань пов'язані з проблемами фізичного виховання у дитинстві [2,7].

Саме тому в сучасних умовах набуває особливого значення системне формування у дітей емоційно-позитивного ставлення до фізичного виховання, яке повинно звести зниження рухової активності до мінімуму. Адже це є основним фундаментом здоров'я та нормального фізичного розвитку дитини.

Мета: З'ясувати основні напрями і результати досліджень, що окреслюють проблему виховання у молодших школярів емоційно-позитивного ставлення до фізичного виховання.

Сутність виховання емоційно-позитивного ставлення до занять фізичною культурою і спортом за твердженням О. Остапенка [4] полягає в розвитку інтересу до фізичної культури, який формується у навчальному процесі молодших школярів. Однак, досі не вирішено питання про введення інтересу до фізичної культури в систему категорій педагогічної науки.

Проблема полягає в тому, що згідно з Н. Хоменко [5] останнім часом особливо помітна тенденція звуження зацікавленості дітей фізичною культурою. Опитування серед учнів початкових класів засвідчує, що фізкультура серед інших предметів посідає 4-5 місце.

Окремі фахівці вважають, що причиною зниження зацікавленості дітей фізичною культурою є те, що останнім часом втрачено як освітню, так і виховну спрямованість уроків фізичної культури, підпорядковано їх в основному тренувальній меті.

Проведений нами аналіз свідчить, що це вагома, але лише одна із причин. Дані інших спостережень і анкетувань, проведені у 18 школах Здолбунівського району підтверджують, що в сьгоднішніх реальних умовах слід враховувати цілу низку як об'єктивних, так і суб'єктивних чинників:

- дефіцит кваліфікованих викладачів фізичної культури у початкових класах;
- послаблення уваги зі сторони керівників шкіл до спортивно-оздоровчої роботи серед молодших школярів;
- відсутність належної матеріальної бази (лише один спортивний зал у школі, нестача інвентарю та нестандартного обладнання, недостатня кількість ігрових кімнат, недостатньо обладнані ігрові майданчики та ін.);
- втрата тісного співробітництва педагогічних колективів у напрямку заохочення батьків до фізичного виховання дітей, яке почало активно налагоджуватись у 80-х роках;
- проблема формування високої педагогічної культури фахівців фізичного виховання, їх емоційна мотивація та особистий приклад як фактор позитивного впливу на ситуацію.

Ми прийшли до висновку, що найдієвішим фактором на даному етапі є фактор особистісної діяльності та ініціативи кожного вчителя у напрямку виховання емоційно-позитивного ставлення до фізичного виховання в початкових класах.

Проблемою емоційно-позитивного ставлення до фізкультури цікавилися упродовж останніх років І. Бартенєва, О. Козленко, Н. Хоменко, Б. Шиян. Авторами досить детально висвітлені питання потреб і мотивів фізичного виховання, зроблено аналіз методів і прийомів, які суттєво сприяють вихованню у молодших школярів інтересу до занять фізичною культурою і спортом.

У науковій літературі окремі аспекти емоційно-позитивного впливу в системі фізичного виховання молодших школярів знайшли певне висвітлення. Перш за все, звертають увагу теоретико-методичній праці Ю. Бабанського, А. Внукова, С. Гончаренка, О. Савченко, Ф. Сулова, М. Ярмаченка, в яких обґрунтовані шляхи підвищення ефективності навчально-виховного процесу на уроках фізичного виховання. Однак, найменш дослідженими залишаються питання, які стосуються практичних засад оптимізації фізичного виховання молодших школярів, досі не вирішено ряд питань про введення інтересу до фізкультури в систему педагогічної роботи. Інтерес дитини до фізичної культури виявляється в її емоціях. В дослідженнях М. Козленка, О. Остапенка, В. Соколова [3, 4, 5], розглянуті питання емоційного клімату, який необхідний для створення інтересу молодших школярів до занять фізичної культури. Автори виділяють позитивні емоції, пов'язані зі школою; емоції, що породжені спілкуванням з вчителем, стосунками з однокласниками; емоції, що виникають під час тренувальних завдань. Вони підтверджують, що позитивні емоції мають великий вплив на мотиви та закріплення інтересу до фізичної культури.

Сприятливими умовами виховання емоційно-позитивного ставлення молодших школярів до фізичного виховання є: сприятливий психологічний клімат у кожному колективі; спілкування молодших школярів з однолітками, наявність позитивних стосунків між членами рівносильних спортивних груп у класі, результативність їхньої взаємодії, упевненість у своїх силах, що сприяє формуванню позитивного ставлення до регулярних занять спортивними вправами у реальних умовах.

Суттєвою умовою є виховання, почуття власної гідності, яке у молодших школярів ще мало розвинене. Це почуття може створити лише особистісно-зорієнтований педагог, тобто той педагог, який спрямовує свою роботу на підтримку індивідуального розвитку дитини та вдосконалення індивідуальних рухових здібностей кожної дитини (Є. Бондаревська).

Вчитель повинен спрямувати свої зусилля так, щоб поступова потреба дітей у рухах перетворювалася на упорядковану усвідомлену діяльність. Адже саме з перших занять фізичним вихованням, оволодіваючи різноманітними руховими вправами, учні удосконалюють рухові навички, збагачують руховий досвід, розвивають м'язові відчуття, просторове орієнтування. Емоційний клімат у колективі спонукає їх аналізувати свої рухи, знаходити і усувати помилки, формуючи звичку систематично займатися фізичними вправами у домашніх умовах. Досвідчений педагог, формуючи у вихованців позитивне ставлення до занять фізичними вправами, поступово досягає освітньої мети, переконуючи їх, що лише систематичні заняття фізкультурою розвивають такі цінні фізичні якості як сила, швидкість, витривалість, гнучкість, спритність і загартовують організм дитини. Позитивний ефект цього, безперечно, залежить від дозування навантаження. Отже, потрібно бути досить уважним передусім до проявів зовнішніх ознак втомлюваності учнів. Вчитель повинен диференційовано регулювати навантаження на школярів, враховуючи не тільки рівень фізичного розвитку та стать, але і їх високу емоційність, психологічний і моральний стан протягом всього заняття. Якщо, наприклад, спостерігається прискорене дихання, кваліть чи порушення координації рухів, слід негайно пропонувати учням вправи на відновлення дихання або провести заспокійливу гру. Такий перехід на іншу форму діяльності служить для дитини засобом закріплення позитивного, емоційного ставлення до уроку і гальмування негативного впливу.

Емоції і почуття – це переживання, це завжди хвилювання і напруженість, а сила напруженості залежить передусім від значущості для дитини ситуації, що викликає саме це переживання. Тому є важливим, щоб навіть при виконанні самих найпростіших завдань чи вправ, дитина отримувала почуття задоволення і радості. Отримуючи хоча б незначне покращення результату, дитина повинна відчувати підтримку і позитивну реакцію педагога. Щира усмішка вчителя, підбадьорювання, хороше слово сприймається дитиною як заохочення до досягнення кращого результату.

Молодші школярі ще мало схильні до самоаналізу, їм не притаманна об'єктивна самооцінка. Тому вже з перших уроків учитель має навіяти своїм вихованцям, що він їм дуже сподобався. Хороший настрій або емоційний комфорт зумовлюється педагогічними впливами у формі похвали, заохочення, доброзичливої розмови, залучення до спільної діяльності. Особливу роль у педагогічному спілкуванні посідає позитивна педагогічна оцінка. В жодному разі оцінка не повинна бути засобом покарання. Дослідження С. Кондратьєвої свідчать, що високий рівень розуміння учнів виявляється у тому, що саме організаторські педагогічні впливи переважають над дисциплінарними, тобто вчитель при доборі емоційного тону спілкування прогнозує вплив на особистість школяра через конкретну ситуацію спілкування, а не лише корегує поведінку.

Висновок Аналіз літератури з даної проблеми та результати емпіричних досліджень, проведених нами дозволяють стверджувати, що формування емоційно-

позитивного ставлення учнів до занять фізичною культурою і спортом залежить від педагога. Тому завдання фахівця фізичного виховання полягає в тому, щоб допомогти кожній дитині повірити у власні сили, прогнозувати свій рух вперед, тобто зробити так, щоб учень щоденно відчував свій невеличкий успіх, переживав радість досягнутого, прагнув до вищого результату.

Література

1. Бартенева І.О. Професійна діяльність учителя у вихованні емоційно-позитивного ставлення підлітків до навчання: Автореф. дис. к.пед.н.- Одеса, 2000.- 18с.
2. Дубогай О., Очагегуєва І. Моніторинг оздоровчо-виховно процесу у молодших школярів // Тези допов. 4 Міжнар.наук.конф. „Олімпійський спорт і спорт для всіх: проблеми здоров'я, рекреації і спортивної медицини та реабілітації”. – К.,2000 – 365с.
3. Козленко О. Формування мотивів фізичного вдосконалення у молодших школярів // Фізкультура в школі. – 1999. – №4. -30с.
4. Остапенко О. Виховання у молодших школярів інтересу до фізкультури // Початкова школа, – 2000. – №6 – 56с.
5. Соколов В.А. Мотивація занять фізической и спортивной культурой школьников: Автореферат к.пед.н. – Минск, 1973. – 28с.
6. Хоменко Н.М. Виховання інтересу до уроків фізкультури // Початкова школа, – 1992.- №3 – 4. – 29с.
7. Шаповалова В.А. Методичні рекомендації по використанню комп'ютерної інформаційно-діагностичної оздоровчої програми „Школяр” у роботі закладів освіти і охорони здоров'я. – К.:ІЗМН, – 2000. – 56с.

JUNIOR PUPILS' EMOTIONAL POSITIVE ATTITUDE TO THE PHYSICAL CULTURE LESSONS BRINGING UP

DROZDI.

*International University “ The Rivne Institute of Economics and Humanities “ named after
academician Stepan Demianchuk*

Abstract. Factors' directions that define the statement of the problem of the junior pupils' emotional positive attitude to the physical upbringing are determined in the article.

Key words: moving activity, emotional motivation, junior pupils, emotional positive attitude.
